

K. DONELAITIS

1714.01.1 - 1780.02.18

Prisiminant chronologine tvarka mūsų tautos didžiuosius žmones - poetus, rašytojus, menininkus, politikus, kultūrininkus, laisvės kovotojus ir kitus patriotus, kurie pasidarbavo dėl mūsų Tėvynės Lietuvos, ši mėnesį išpuola svarbios kelios datos, tai Klai pėdos išvadavimas, o taip pat Kristijono Donelaičio pasirodymas anų laikų Mažoje Lietuvoje, kur jis gimė ir augo, o taip pat kūrė ir svajojosi apie tai, kaip išlaikyti lietuvių Prūsijoje jau slegiamuose vokiečių kolonistų 18 - 19 amžiuose, gyvenat mūsų žymiam klasikui ir jau vėliau, jam mirus.

Vienas iš žymiausių 18 amžiaus Mažosios Lietuvos poetų klasikų yra Kristijonas Donelaitis, gimęs Lazdiniuose netoli Gumbinės. Jis buvo laisvojo ūkininko sūnus. Jam pasisekė užbaigti Karaliaučiaus Katedros mokyklą, o vėliau jis studijavo Karaliaučiaus Universitete teologiją. Kaip žinome tuometinis Prūsijos kunigaikštis Albrechtas skirdavo stipendijas lietuviams. Tokiu būdu Kristijonas Donelaitis, kaip lietuvis ir gyvendamas beturčių bendrabutyje, ta stipendija galėjo pasinaudoti.

Gavęs pastoriaus laipsnį, tai yra, tapęs kunigu, Donelaitis paskiriamas Tolminkiemio klebonu, kur jis visą laiką klebonavo ir ten mirė.

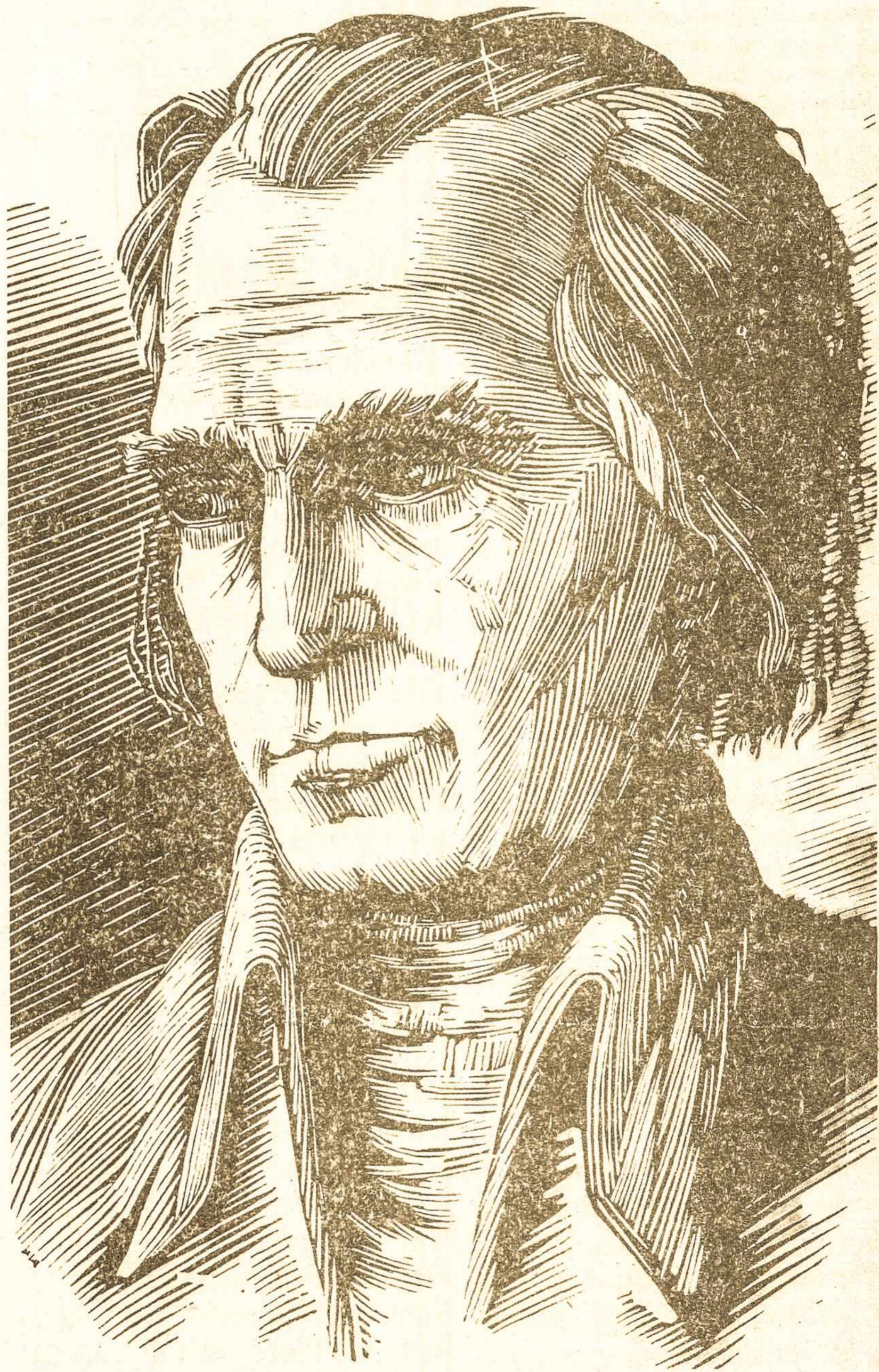
Didžiausias jo literatūrinis kūrinys buvo hegzametru parašyti "METAI", kurie pirmą kartą rankraštyje buvo paskelbti dainų rinkėjo, folkloristo Liudviko Rėzos, žinomo Mažosios Lietuvos patrioto. Jis "Metus" kartu su vokišku vertimu paskelbė 1818 metais knygoje "Das Jahr in vier Gesängen". Tačiau tai buvo ne pilnas "Metų" tekstas. Pilni "Metai" buvo išleisti Petersburge Schleicherio 1865 metais ir Karaliaučiuje Nesselmanno 1869 metais.

Po poeto mirties jo didaktinė poema, turėjusi tuo laiku didelį pasisekimą, buvo išleista M. Jankaus Tilžėje.

Vėliau poema "METAI" buvo išversta į vokiečių (pakartotinai), latvių, o taip pat lenkų kalbas.

Charakterizuojant Kristijono Donelaičio "Metus" galima pasakyti, kad tai hegzametrinė, aprašomoji ir didaktinė poema, skirta Prūsų Lietuvos gamtai, žmonių papročiams ir

(vukelta j 7 psl.)

Kristijonas Donelaitis
Mažosios Lietuvos Poetas
Hegzametrinės Poezijos Pradininkas

SEMANARIO

MŪSŲ
LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Rua Juatindiba, 28 - Parque da Moóca - CEP 03124
 São Paulo - Brasil Caixa Postal 4421 - CEP 01000
 Diretor Responsavel: VYTAUTAS BACEVIČIUS
 Administrador: STANISLAO ŠILEIKA
 Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Metinė prenumerata Brazilijoj iki liepos mėnesio Cr\$ 300,00 Atskiro numerio kaina Cr\$ 8,00

Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 18 Dol. J.P. Ameriką oro paštu: 20 Dol.

Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 25 Dol. Į tolimus kraštus 30 Dol.

GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$ 3.000,00 Vieno Numero GARBĖS LEIDĖJAS Cr. 1.500,00

Užuojaustos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anunçios) mokami už skilties (Coluna) centimetrą po Cr.50,00

Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija-neatsako Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Straipsnius ir Korespondencija Redakcija taiso bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėju nuomonę.

Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti "STANISLAO ŠILEIKA" vardu.

Rezoliucija Nr. 200

WASHINGTONAS UŽ PABALTIEČIŲ LAISVĘ

Tamsioje mūsų tautos vergijos Resoliucija mums svarbi. Pabrėnaktėje yra ir viltingų prošvais-žiama, kadangi JAV atstovaujačių. Viena iš jų — lapkričio 13 d. laisvo apsisprendimo teisei ir, bū-JAV Atstovų rūmų priimtoji re-damos Jungtinių Tautų nariu, JA zoliucija Pabaltijo valstybių lais-V yra įsipareigojusios saugoti vės klausimu. Tai laimėjimas, ku-žmogaus teises ir pagrindines ris buvo pasiektas bendromis lie-laisves, kadangi JAV pasirašė tuvių, latvių ir estų pastangomis, Helsinkio susitarimus, kur pa-radusiomis palankų atgarsį tei-sisakoma už žmogaus teises ir už singumą ir laisvę palaikančiuose laisvą tautų apsisprendimą, A- Amerikos krašto atstovuose. merika stoja ginti Pabaltijo tautų

Ši rezoliucija turi savo istoriją, laisvo apsisprendimo teisę, nes šlekiančią Vasario 16-tos išvaka-Sovietų Sąjunga yra vienašališ-tes. Kongresmanas L. Coughlin kai prievarta Pabaltijos valstybes, (rep. Pa.) pasiūlė rezoliuciją Nr. kurios buvo Tautų Sąjungos na-50, turėjusią dalį dabartinės re-riai, okupavo, o JAV kongresas zoliucijos. Balandžio 4 d. kong-1954 m. nustatė, kad ta okupa-esmanas Edv. Derwinski (resp, cija buvo neteisėta ir sudaro grės-III.) drauge su kitais trimis kong-mę pasaulio taikai. Rezoliucijoje resmanais pasiūlė rez. 96, kur pabrėžiama, kad Pabaltijo vals- buvo labiau išryškintas žmo-tybių piliečiai trokšta nepriklau-gaus teisių paneigimas Pabaltijo-somybės, o Sovietų Sąjunga jas valstybėse. Pagaliau Derwinski naikina priespauda ir trėmimais. su 46 kitais kongresmanais pa- Rezoliucija pabrėžia, kad, ei-siūlė rezoliuciją 147. Prie tų nant Helsinkio susitarimo VIII kongresmanų prisidėjo dar dau-principu, Pabaltijo valstybės turi-giau, kol su nedidelėmis pataiso-turėti lygias teises ir laisvo apsis- mis rezoliuciją tada gavusią nu-prendimo teisę, jose turi būti leis-timerį 200, parėmė 91 kongresma-ti laisvi rinkimai Jungtinių Tau-tų priežiūroje, išvedus Sovietų Są- nas. jungos karines jėgas ir politinį,

Ši rezoliucija buvo priimta vienbalsiai 290 posėdy dalyvavu-administracinį bei policijos per-sių kongresmanų. Prieš ją nebal-sonalą. savo nė vienas kongresmanas. Pabrėžiama, kad JAV pastoviai atsisako pripažinti Sovietų Sąjun-

Savaitei bėgant...

D. Petraitis

Su Užgavėnių triukšmu artėja ir mo-kslo metų pradžios rūpesčiai. Laikraščiuose pilna sąrašų su į universitetus išlaikiusių pavardėmis. Kas turi vaikų ar gi minių laikančių konkursinius egzami-nus kasdien seka spaudą su viltimi pa-matyti ir savuosius, jau laimėjusius pir-mąją užtvarą į naują gyvenimą.

Kiek lietuvių kilmės vaikų-jaunimo jeis šiemet į universiteto studentų skai-čių? Turbūt šiemet niekas nepasėdėjo ir neatrinko lietuviškų pavardžių grupelę. Vistik lietuviukų jėjusių į universite-tus yra gana daug, palyginant visą čia esančių kandidatų masę.

Būtų įdomusužinoti, bet ar skaityto-jai nepačingės, kad ir paskambinti tele-fonu ir pranešti štai toks ir toks lietu-viukas įstojo į tokį universiteto fakulte-tą. Parašyti būtų dar geriau, bet paskam-binti telefonu lengviau. Būkite geri, kas žinote, praneškite. Bus mums visiems malonu sužinoti, kiek mūsų jaunimo pa-teko į aukštąjį mokslą.

O KAIP KITUR?

Nežinau, ar tokie pat sunkumai ir kituose kraštuose. Žinoma, ten jau jų reikalai. Bet kalbant apie kitus kraštus dabar atsimenu, kad Šiaurės Amerikoje jau prieš kurį laiką lietuviai pradėjo ruošti lituanistikos kursus suaugusiems. Nors čia jau kalba eina ne apie universi-tus, bet mums lietuviams tai gana įdomi mintis. Kad taip ir mūsų žmonės susi-domėtų kur ne kur vakarais pasiklausy-ti pamokėlių-pokalbių lietuvių kalbos temomis. Kas iš mūsų dabar atsimena Lietuvos istorijos kad ir pagrindinius bruožus? O kaip su geografija? Kiek čia tų kilometrų nuo Kauno iki Klaipėdos, pavyzdžiui, jei kas paklaustų. Dar kai kartais reikia kam parašyti susirin-kime protokolą, oi kaip žmonės moka atsikalbinėti; tai va, palikau akinius, tai nerandu paišelio, tu geriau rašai .... O iš tiesų, visi sunkumai su toms nosinėms ... kur čia jas dabar sudėti? Taigi, pala-nkius vakarais tokius kurselius, neišei-sime universiteto, tačiau savo kalbos raš-to pasimokinsime, pasikartosime, nerėi-kės bijoti ką nors parašyti.

Kun. Ant. Saulaitis rašo, kad Ameri-koje suaugusiųjų kursai eina kaip iš py-pkės. Kovo mėnesį sueis jau du metai pirmajai grupei. Antroji grupė Jaunimo Centre nuo lapkričio mėn. jau pasiekė penktos pamokos antrą pusę. Greit pra-dėsime trečią kursą vakariniuose prie-miesčiuose.

Ar ne laikas ir mums pajunditi žemę?

gos neteisėtai įvykdytą Pabaltijo kraštų okupaciją. Toliau primename tas nelemtas Maskvos paskelbtas pilietybės įstatymas, dėl kurio rezoliucijoje Nr. 200 pažymima, kad JAV yra įsipareigojusios ginti savo piliečius, čia gimusius ar įpilietinusius imigrantus. Pagal Sovietų pilietybės įstatymą, įsigaliojusį 1979 m. liepos 1 d., kiekvienas žmogus, gimęs Sov. Sąjungoje ar gimęs iš tėvų, kurie buvo Sov. Sąjungos piliečiai, nors ir nebūtų gimęs Sovietų teritorijoje, yra Sov. Sąjungos pilietis, kuriam nepripažįstama kita, taigi, išeitų ir JAV, pilietybė. Tokie nuostatai apimtų ir milijonus amerikiečių, kurie jau savo gimimu yra tapę JAV piliečiais. Toks įstatymas terorizuoja daugelį JAV piliečių, kurie gali keliauti į Sov. Sąjungą ar kitaip patekti į Sov. Sąjungos kontrolę.

Dėl viso to rezoliucija reikalauja, kad JAV prezidentas instruktuočiau JAV delegaciją Madrido konferencijoje, kad būtų pilnai laikomasi Helsinkio susitarimu užtikrintų lygių teisių, laisvo tautų apsisprendimo dėsnių. Prezidentui primenama, kad jis, panaudodamas JAV informacijų agentūrą ir kitas vyriausybės agentūras, atkreiptų visų tautų dėmesį į Pabaltijo valstybių likimą, tam panaudojant radiją ir spaudą.

Kongresas primena reikalą, kad JAV prezidentas įspėtų Sov. Sąjungą prieš ėmimąsi bet kokių priemonių pagal tą naują Sov. Sąjungos įstatymą, kad būtų žalinga JAV ir jų piliečių interesams.

Tokie yra pagrindiniai nuostatai naujosios Nr. 200 rezoliucijos. Ji mums labai svarbi. Tai laisvojo pasaulio žodis, paneigias Maskvos melus, kad Pabaltijo valstybės savo noru pasiryžo ver-

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio premijuotas paveikslas, pieštas dailininko Antono Rukštelės, vaizduojąs Lietuvos partizanų kovas su komunistiniais rusų okupantais.

gauti Maskvai. Tai iškelimas Lietuviečių teisės laisvai savo likimą spręsti, Jungt. Tautų priežiūroje, išvedus okupantų karinius dalinius ir jų agentus.

Žinoma, ši rezoliucija nėra įstatymas, bet tai stiprus priminimas JAV prezidentui, rekomenduojąs ginti Pabaltijo tautų laisvę ir raginąs šį reikalą iškelti artėjančioje Madrido konferencijoje. Šis Atstovų rūmų vienbalsis nutarimas jau yra paskelbtas "Congressional Record" lapkričio 13 d. laidoje, įjungiant ir tas kongresmanų kalbas, išryškinančias Sov. Sąjungos okupacijos neteisėtumą, dabar vartojamą prievartą, iškeliant lietuvių ir kitų pabaltiečių teises laisvuose rinkimuose, išvedus okupantus, pareikšti savo valią. Šia prasme Atstovų rūmuose kalbėjo kongresmanai Derwinski, Ashbrook, Gilman, Zablocki, Benjamin, Fithian, Biaggi, Oberstar ir kiti, pasmerkdami Maskvos imperializmą, kolonializmą ir keldami laisvės reikalą Pabaltijos kraštams.

Nereiktų praleisti progos Atstovų rūmų nariams pareikšti pa-

dėką. Ši rezoliucija dabar eina į senatą. Ją turės priimti senato Foreign Relations Committee, kuriam vadovauja Frank Church (dem. iš Iowos). Kiti nariai: Cl. Pell, G. McGovern, J. Biden, R. Stone, J. Glenn, P. Sarbanes, E. Muskie, E. Zorinsky. Visi jie demokratai. Iš respublikonų komiteto yra J. Javits, Ch. Percy, H. Baker, J. Helms, S. Hayakawa, R. Lugar. Laiškais, telegramomis ir telefonais reikia juos skatinti, kad greičiau rezoliucijai pritartų ir perduotų senato visumos svarstymui. Jiems galima perteikti prašymą siunčiant: Senate Foreign Relations Committee, United States Senate, Washington, D.C. 20510.

Nė viename pasaulio parlamente nėra susidariusi tokia proga pabrėžti Lietuvos laisvės reikalą, kaip dabar Washingtone. Mes turime reikšti dėkingumą kongresmanams, o JAV senato narius skatinti priimti tą pavergtųjų pabaltiečių laisvei svarbų nutarimą, kokį jau padarė Atstovų rūmai.

J. Pr.

LIETUVIAI PASAULYJE

VEIKLUSIS JUOZAS B. LAUČKA — NAUJASIS ATEITININKŲ FEDERACIJOS VADAS

Ateitininkų Federacijos rinkiminė komisija paskelbė balsavimo duomenis, kad tos Federacijos vadu išrinktas Juozas Bronius Laučka, veiklus ateitininkas, visuomenininkas. Jis Federacijos Vado pareigas perima iš dr. Petro Kisieliaus lapkričio 18 Chicagoje.

Iki šiol visi buvę Federacijos vadai buvo gimę Lietuvoje, buvo intelektualai, profesoriai, mokslo daktarai. Šis vadas yra gimęs Amerikoje, bet augęs Lietuvoje, savo gyvenimą paskyręs plačia visuomeninei veiklai, veikęs daugiausia katalikiškose organizacijose. Tad į jo gyvenimą įsirašo daug veiklos datų.

Gimęs Amerikoje

Juozas B. Laučka gimė 1910 sausio 25 Brocktone, Mass. Dar vaikystėje su tėvais grįžo į Lietuvą, į Vabalninką, ir ten išaugo, pasisavino aukštaičių tarmę ir būdą.

Mokyklose

Mokėsi Vabalninko pradžios mokykloje, gimnaziją lankė Biržuose ir ją baigė Panevėžyje. Įstojęs į Lietuvos universitetą, studijavo teisę.

Nenorėdamas prarasti Amerikos pilietybės, jis 1930 rudenį grįžo į Ameriką ir čia išbuvo trejus metus. 1933 vėl nuvyko į Kauną ir ten baigė teisės studijas. Gavęs diplomą, 1936 atvyko į Ameriką.

Amerikoje tarp visų darbų irgi studijavo politinius mokslus ir baigė Georgetown universitetą magistro laipsniu.

Visuomeninėje veikloje

Jaunystėje įsijungė į visuomeninę veiklą, įsijungė į pavasarininkus ir ateitininkus. Abiejose organizacijose reikėsi, kaip uolus organizatorius, vadas.

Ateitininku jis yra nuo 1921. Buvo kuopos ir rajono pirmininku. Būdamas studentu, labai išplėtė savo veiklą. Buvo Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirmininku, Vytauto Didžiojo Universiteto Studentų Sąjungos pirmininku.

Atvykęs į Ameriką, po antrojo pasaulinio karo tuoj organizavo ateitininkų veiklą — buvo JAV Ateitininkų Sąjungos pirmininku, vėliau Ateitininkų Sen draugių Sąjungos pirmininku.

Lietuvos vyčių veikloje

Kai pirmą kartą atvyko į Ameriką, jis atvežė ir pavasarininkų sveikinimus. Ir pats 1931 rudenį įsijungė į Lietuvos vyčių veiklą. Dabar yra ketvirto laipsnio vytis.

1936 drauge su dr. J. Leimonu, Pavasario Sąjungos pirmininku, jis aplankė keliasdešimt Lietuvos vyčių kuopų ir kalbėjo apie Lietuvos kultūrinius laimėjimus.

Redaktoriaus darbe

Amerikoje jis buvo tuoj įjungtas į spaudos darbą. Keliolika metų redagavo lietuviškus laikraščius. 1930-33 drauge su A. Kneižiu redagavo Darbininką, kuris tuo metu išeidavo du kartus per savaitę. 1936-45 Brooklyne redagavo savaitraštį Ameriką.

Labdaros darbe

Tuoj po antrojo pasaulinio karo prasidėjo labai aktyvi Balfio veikla, nes Vokietijoje buvo daug lietuvių pabėgėlių. Reikėjo jiems organizuoti pagalbą. Taip J. Laučka nuo 1945 dirbo Balfio kaip veikalų vedėjas. Balfio išdirbo iki 1948. Tada perėjo į National Catholic Welfare Conference New Yorke ir čia tvarkė lietuvių tremtinių emigracinius reikalus ir rūpinosi jų įkurdinimu. Čia jis dirbo iki 1951.

Radijo tarnyboje

1951 pradėjo veikti Amerikos Balso lietuviška tarnyba. Į ją pakvietė ir J. Laučką. Amerikos Balse jis dirbo iki 1966. Buvo redaktoriumi ir lietuviškos tarnybos direktoriumi. Suorganizavus Miunchene Amerikos Balso skyrių, ten jis 1952 ir buvo perkeltas, vadovavo lietuviškai tarnybai iki 1958.

1966-1969 dirbo V. Berlyne kaip Amerikos misijos narys radijo informacijos reikalams.

1969 vėl grįžo į Washingtoną ir buvo Amerikos Balso lietuviško skyriaus redaktorius. Pagal Amerikos užsienio tarnybos įstatymą 1973 vasario 1 išėjo į pensiją. Dar dvejus metus talkino Amerikos Balso įstaigai.

1975 vėl išvyko į Miuncheną ir buvo Laisvės radijo lietuviškojo skyriaus vedėju iki 1978.

ŠEŠIOLIKTOJI VASARIO

Visame laisvame pasaulyje, net ir Tėvynėje, tikrai kitokiu būdu, yra švenčiama ta brangiausia mūsų širdžiai visų lietuvių Tautos Šventė.

Deja, Komunistai sunaikino visus mūsų širdžiai brangiausius prisiminimus, kaip paminklą žuvusiems už Tėvynės laisvę, Karo Muziejuje, kur būdavo pats centras 16-tos Vasario minėjimo. Į apeigas prie Karo Muziejaus ir laisvės paminklo, susirinkdavo didžiulės minios žmonių. Tuo metu pasirodydavo iškilmingoje eisenoje, trimių ir varpų gausmū palydinti, Karo Invalidai. Paminklas paskėsdavo gėlių vainikuose ir vaškinių žvakių šviesoje atrodydavo kažkas tai mistinio ir nepaprasto. Tos apeigos sujaudindavo net labiausiai atšalusias sielas, o sventimšaliai, kuriems teko tai matyti, stebėdavosi lietuvių tautos patriotiškumu ir meile žuvusiems už Tėvynės laisvę.

Dabartiniu metu Karo Invalidai išvaikyti, daugelis jų Sibiran išgabenti, nes jie tapo invalidais mūsų už Tėvynę, kovodami ir prieš rusų komunistus, kuriuos tuo metu jie nugalėjo ir Tėvyne tapo laisva. Paminklas žuvusiems už laisvę suprofanuotas ir sunaikintas, o taip pat kitos šventovės, bažnyčios ir istoriniai židiniai. Geriausi Tėvynės sūnūs nukankinti ir jų kaukais nuklotos Sibiro tundros, likusioji Tautos dalis paversta vergais ir robotais.

Ateizmo banga kaip nuodingos dujos užnuodino nekurių karjeristų ir silpnabūdžių sielas.

Taip atrodo paviršutiniai gyvenimas mūsų Tėvynėje, bet giliau pažvelgus, pamatysime jog Tėvynės meilės jausmų, kaip suaugusiųjų taip ir patriotiško jaunimo tarpe, tokia vergija nesugebėjo sunaikinti ir Tėvynės meilės kupina širdis plaks amžinai tu nerūšių asmenybėse kame jokia komunistinė purvina ranka negali prieiti ir sužlugdyti. Tad būkime tikri, kad visi jie, kartu su mumis švenčia šią brangią mūsų Tėvynės šventę, tikrai ir tikėdami į netolimą Tėvynės laisvę. Lietuvių tautos atsparumas yra nepalaužiamas, nes ir baltojo rusų Caro vergija neįstengė to atsparumo palaužti per išstisus 123 metus. Tad prisiminkime mūsų mylimo dainiaus poeto Maironio žodžius:

"Lietuva brangi, mano tėvyne
Šalis kur miega kapuos didvyriai
Graži tu savo dangaus mėlyne
Brangi, nes daugel vargų prityrei.

Ten susimastęs tamsus Nevėžis
Kaip juosta juosia žaliąsias pievas,
Banguoja, vaga giliai isrėžęs,
Jo giliai mintį nežino Dievas.

Graži tu mano, brangi tėvyne,
Šalis kur miega kapuos didvyriai
Ne veltui bočiai tavo taip gynė,
Ne veltui dainiai plačiai išgyrė

Gyvename didelių įvykių išvakarėse. Pasaulio likimas yra be mažiausios garantijos, kiekvienu momentu galima susilaukti pasaulinės katastrofos, kuri sulig karinių pasiruošimų baigsis su nenumatytais pasekmėmis.

Vieno tik nepamirškime, kad kokios pasekmės šios katastrofos bebūtų. Tėvyne bus laisva. Lietuva ir kitos pavergtos tautos išsilaisvins iš raudonosios vergijos, nors visi gerai žinome, kad kiekviename atvejuje, laisvės atgavimas reikalauja kraujo, kančių, ašarų ir net aukščiausio pasišventimo: atiduoti, jei reikalinga, ir savo gyvybę už Tėvynės laisvę, kaip darė mūsų savanoriai, mūsų partizanai ir kiti patriotai.

Koks bus mūsų likimas, esant kiek toliau nuo karo sūkurių, sunku pasakyti, bet prie dabartinės moderninės ginklų technikos, saugumo garantijos yra vienodos.

Svarbiausia šiuo momentu būti pasiruošusiems, kad atsiradus nors ir mažiausiai galimybei, visakeriopais būdais padėtume savo Tėvynei atgauti laisvę ir nepriklausomybę.

Niekas nenori karo, nes visi gerai žino ir supranta atominio karo pasekmės: niekas negali tokio karo laimėti ir jo nelaimės nei komunistinė Rusija, bet jiniai

nei komunistinė Rusija, bet jiniai apsvaiginta taiką mylinčių Valstybių nuolaidumu, gali mėginti pavergti visą laisvąjį pasaulį. Be abejonės neužilgo grius komunistinės Rusijos Imperijos tvirtovė. Lengviausia, tvirtovę paimti iš vidaus, o komunistinės Rusijos tvirtovės vidus, seniai jau braška. Visos pavergtos tautos ir pati rusų tauta, tik laukia sutarto ženklų valandos. Nieko nėra amžino šiame pasaulyje, žlugs ir rusų komunistinė Imperija, kartu su komunistine šantvarka.

Šio minėjimo proga prašykime Aukščiausiojo atitolinti šią besiantiną žmonių katastrofą, bet kartu tikėsime, jei tokia nelaimė ištiktų, po baisaus karo veiksmų sūkurių, kaip jau įvyko po antrojo karo, iškils su visa savo didybe:

"LAISVA IR NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

K.J.Č.

VEIKLUSIS JUOZAS B. LAUČKA

Kitose organizacijose

Be tiesioginio darbo, jis reiškėsi ir kitose organizacijose. Buvo Amerikos Liet. Kat. Darbininkų Sąjungos sekretorius, ALK Studentų ir Profesionalų Sąjungos pirmininkas, ALK Federacijos pirmininkas, Liet. Kultūros Instituto sekretorius. Buvo ilgametis Altos narys, Balso valdybos narys ir direktorių tarybos narys.

1939 New Yorke buvo pasaulinė paroda. Toje parodoje buvo ir Lietuvių diena. Jam teko vadovauti komitetui, kuris tą dieną rengė. Jis vadovavo ir pačiai Lietuvių dienai.

1940 spalio 15 dalyvavo delegacijoje, kuri lankėsi pas Amerikos prezidentą Rooseveltą.

1978 birželio mėn. jis išrinktas Lietuvių Katalikų Susivienijimo centro vicepirmininku. Priklauso ir prie Lietuvių Bendruomenės nuo pat jos įsteigimo.

-o-

Ši trumpa veiklos apžvalga parodo, kas yra Juozas Laučka. Tai veiklos, dinamikos žmogus. Tad perėmus Ateitininkų Federacijos vado pareigas, linkime jam kuo geriausio pasisekimo, kad išjudintų ateitininkiją, ryškindamas ateitininkijos veiklos principus. (p.j.)

PARDUODAME automobiliams

SKYDELIUS su
grandinėle raktams

(chaveiro com emblema
Vytis e bandeira)

LIPINĖLIUS

— Adesivos

VIŠKĄ RASITE

ŠV. KAZIMIERO
PARAPIJOS
KLEBONIJOJ

Brazilijos lietuvių mokyklos

Stasys Vancevičius

50 METŲ NUO PIRMOSIOS LIETUVIŲ PRADŽIOS MOKYKLOS ĮSTEIGIMO BRAZILIJOJE

(tesinys iš praeto numerio)

D. L. K. Vytauto mokyklos 1936 m. lietuvių mokinių iaida.

Vidury sėdi mokyklos vedėja p. L. Majienė; iš kairės į dešinę: J. Krumzlys, V. Juškėnaitė, D. Ruzgaitė, V. Juškėnas, E. Borisovas, G. Kutkaitė, M. Kleizaitė, Ž. Turėniskaitė, L. Degulytė, J. Zakarevičutė, J. Pavilionis, E. Guzkauskas, V. Berešis, V. Šukys ir S. Jakaitis (šioj fotogr. nėra S. Joteikos)

DR. VINCO KUDIRKOS VARDO RŪMAI

Galima sakyti, kad puikiausieji ir geriausiai pritaikyti rūmai, tiek mokyklai, tiek įvairioms pramogoms, buvo pastatyti Mocos rajone, tai yra Dr. V. Kudirkos vardo rūmai. Jie buvo užbaigti ir pašventinti 1935 metais, bet jų statyba buvo pradėta rūpintis daug anksčiau, beveik tuo pačiu laiku kaip ir kitų mokyklų pastatais. Mat kiekvieno lietuviams apgyvento priemiesčio tėvų komitetai ir jų talkininkai savo tarpe linktyniavo ir rūpinosi visais būdais kuo greičiau įsigyti nuosavą pastatą mokyklai.

Dr. V. Kudirkos rūmai buvo pastatyti jau plačiai apgyventame Mocos priemytyje. Lietuvių aukomis ir Draugijos Užs. Liet. Remti 5.000 litų parama, buvo įgytas gražus 1.000 kv. metrų žemės sklypas gražioje ir lygioje vietoje. Susisiekimas su miesto centru taip pat buvo patogus.

Visas šių rūmų išlaidas padengė Draugija Užsienių Lietuviams Remti. Pažymėtina dar, kad didžioji Dr. V. Kudirkos vardo rūmų salė, Dr. P. Mačiulio iniciatyva, buvo pavadinta mūsų Tautos žuvusių didvyrių DARIAUS ir GIRĖNO vardu. Visą laiką ant sienos kaboję jų didžiulis paveikslas. Teko girdėti, kad tik paskutiniu laiku šis paveikslas atsidurė kažkur rūsyje ...

POETO MAIRONIO RŪMAI

Lietuvos atgimimo poeto Maironio vardo rūmai buvo pastatyti Parque das Nações rajone (Santo André apskrityje). Šie rūmai buvo kuklesni už kitus São Paulo priemiesčiuose pastatytas, bet taip pat puikiai tiko tiek mokyklai, tiek bet kokioms pramogoms, nes turėjo sceną ir mokytojų butą. Žemės sklypas buvo gautas veltui, nors nepalankiomis

sąlygomis, o rūmų statybą parėmė Draugija Užsienio Lietuviams Remti.

Būdinga tas, kad įsigijant patalpas mokykloms lietuvių mokinių skaičius visuose rajonuose nuolat augo. Ir pačiu didžiausiu tų mokyklų klestėjimo metu siekė arti 600. Tai, palyginti, didelė lietuviukų armija, kurią išsklaidė Pasaulinio karo vėjai, atnešdami didelę tragediją mūsų Tėvynei. Lietuviai ir ne laimę lietuvių kolonijai Brazilijoje.

PALIVANAS

ACESSÓRIOS PARA AUTOS

TOCA FITAS — RODAS — PNEUS — RADIOS AM, FM.
SONORIZAÇÃO P/AUTOS. — FACILITAMOS PAGAMENTOS.

SÃO CAETANO DO SUL — AV. GOIÁS, 3324 — FONE: 441-4766.

EM PORTUGUÊS NR 3(32)

Suplemento de
MŪSŪ LIETUVA NR. 7(1642) 1980.2.21

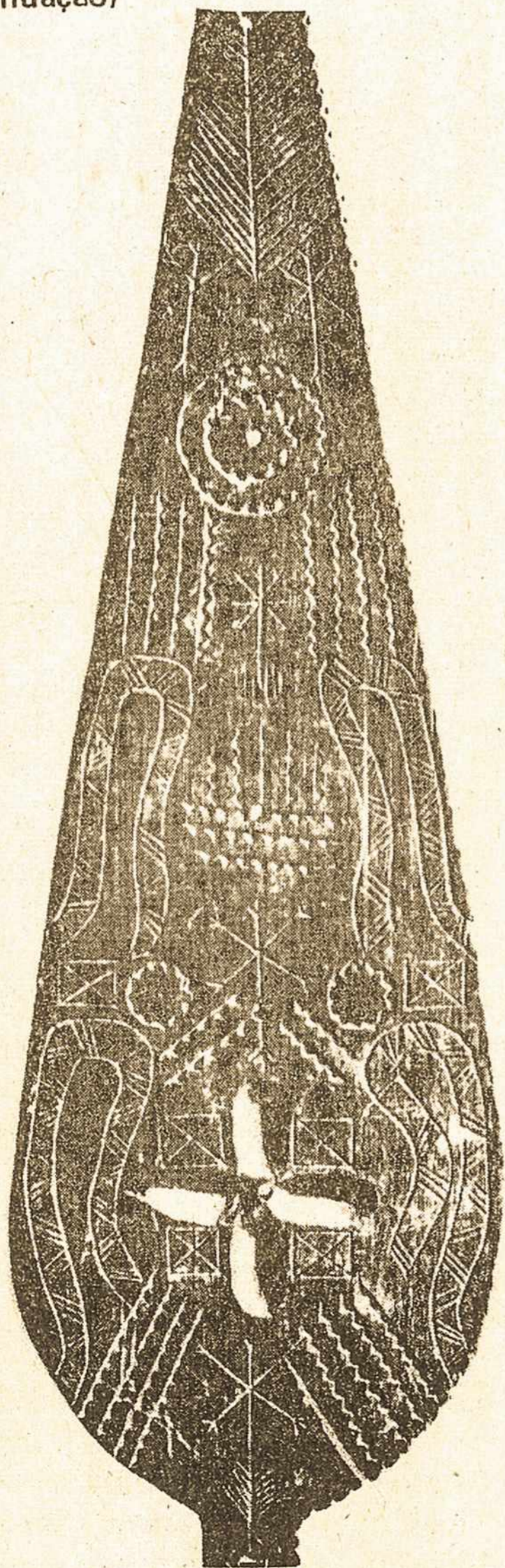

Maria Gimbutas

ANTIGO SIMBOLISMO NA ARTE FOLCLÓRICA LITUANA

(continuação)

Tradução de R. Steponaitytė

O significado do touro com uma estrela branca na testa não desapareceu do campo de observação do homem do campo, lituano. Chifres de touro e cabeças de touro juntamente com cabeças de cavalo ainda se encontram entre os ornamentos dos povos da Europa do norte e do Mediterrâneo.

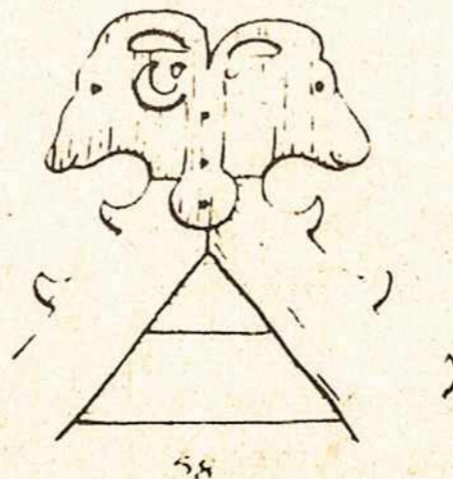
Junto com o touro, o bode teve uma representação significativa nos ritos religiosos. Na Lituânia, o bode (o ž y s) era um acompanhante energético de Perkūnas, o Trovão. No folclore lituano, o bode é bem conhecido como símbolo do poder viril (o o ž e l i s das canções), como profeta do tempo e como objeto de sacrifício. Em refrão de canção folclórica vemos traços deste seu papel:

Tu oželi, žilbarzdėli
Auk, auk, auk
Dievuks mūšų taveš
Lauk, lauk, lauk...

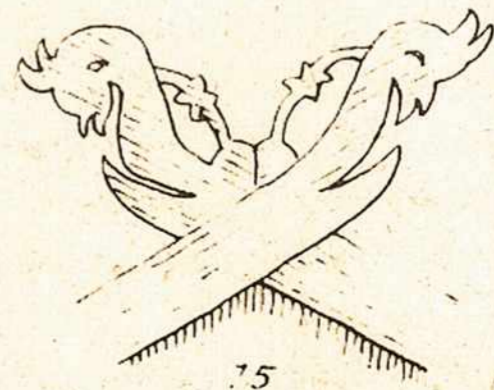
Bodezinho, barba branca
Cresce, cresce, cresce
Por ti Deus espera
Aparece, aparece...

O touro, o bode e o cavalo têm sido os símbolos masculinos predominantes na religião dos homens do campo desde o período neolítico, e sobreviveram na arte folclórica até os nossos dias. Eles podem ser definidos como as figuras mais naturalísticas e centrais da arte simbólica. A roda, o círculo, a suástica, o sol, a lua e os pássaros representavam o ritmo, a atividade dos elementos do espaço, da divindade do céu. Enquanto as figuras de touro, bode e cavalo, por sua vez, eram associadas à visualização concreta da divindade masculina.

Figs. 68 a 76. Decoração das cumeeiras, das casas do campo, lituanas: carneiros (68), chifres (69), cavalos (70), pássaros (71), cabeça de bode, chifres com aves nas pontas e motivo de planta (72), machados (73), galos estilizados (74 e 75) e cobras estilizadas (76).

68

75

6. A DIVINDADE DO CÉU

Os símbolos que até agora mencionamos foram concebidos como pertencentes à divindade do céu. Todos eles são "divinos", "celestes"; pertencem a deus, ao céu. Estão ligados entre si pelo princípio que os forma a todos: semelhança com o céu, que os forma a todos: semelhança com o céu, que combina em si a energia inextinguível, o ritmo, a luz e o som.

A divindade do céu era visualizada tanto como (a) uma entidade abstrata do cosmos, com todos os seus expressivos fenômenos e elementos naturais, a transmitir a sua atividade ao mundo terreno, e (b) como um ser personificado.

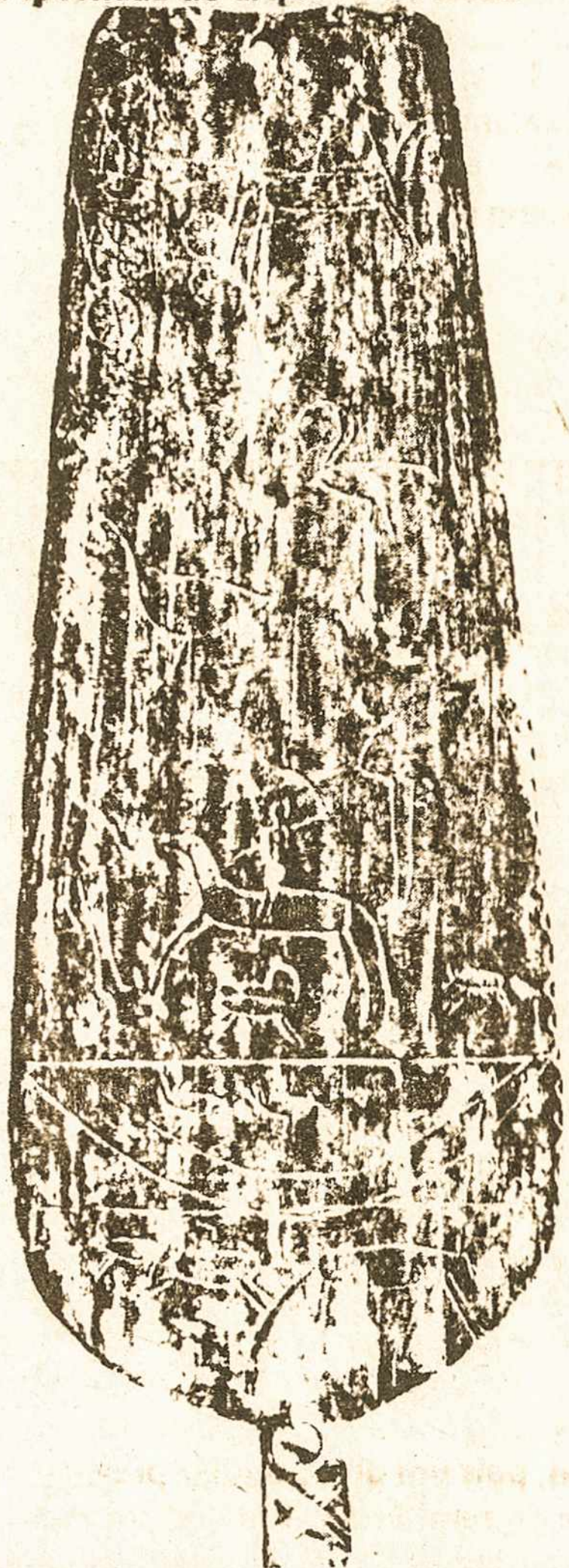
Deus é onde está o céu. Nas línguas do Báltico, como no antigo hindu, os significados de "céu", "deus", "luz" eram inseparáveis. No antigo lituano, leto e nas línguas prussianas antigas, dievas — "deus" quer dizer também "céu", "abóbada celeste". Na língua Fino-Ugrica esta palavra tomada de empréstimo ao Báltico tem o mesmo significado antigo de "abóbada celeste". (Em finlandês taivas, em estoniano taevas, taivas, em livoniano tévas, em lapão dai-vas). O céu era chamado dievs pelos letonianos. Em muitos dialetos antigos lituanos, a palavra dievas significa não o ser mas o lugar. Há reminiscências de formas antigas de locativo desta palavra: "Ele se foi dievop (isto é, "para o céu", "para o reino da luz"); "Você será feliz dieviep" (isto é, "no céu"). Os letonianos dizem: "Saulė iet dievu" ("O sol está caminhando pelo céu"). Os vários corpos celestes e seus fenômenos são chamados em lituano pelo nome de "deus" (dievas): Perkūnas, o Trovão, Dievas ou Dievaitis; a lua, Dievaitis; o arco-íris, Dievuliukas; o sol, dievo dukrytė "a filha de deus". Este sentido remonta aos tempos antigos, como é atestado pelo termo em hindu antigo dyaus "o céu", que é também uma divindade masculina Védica, pelo Zeus dos gregos e dius, dies latino.

A divindade do céu lituana (personificada pelo Perkūnas) ou como um trovão impessoal, foi sentida através do movimento, da luz e do som. Ele afeta a divindade do solo, encoraja-a a partir e efetivamente combate a morte e o mal. O primeiro trovão da primavera põe a terra em ação: toda a vida renasce, a grama começa a crescer, os grãos a brotar, as árvores reverdecem.

Na imaginação popular, Perkūnas, também chamado de Dundulis (o Troni-Toante) é representado como um velho de barbas brancas com um machado na mão, que percorre o céu numa charrete de duas rodas, puxada pelo seu habitual acompanhante, o bode. Quando se ouve o trovão, um provérbio diz, "Lá vem o deus — de rodas faiscando". A figura de chifres numa charrete puxada a cavalo, conforme aparece esculpida numa roda da Lituânia oriental, datada de 1847, possivelmente retrata Perkūnas (Fig. 66).

De acordo com as velhas crenças, os machados atribuídos por Perkūnas (isto é, os machados de pedra do Neolítico) possuem um poder peculiar de fecun-

didade. Poderes análogos são atribuídos a caveira de cavalo, touro e bode. Um grande poder dizem, reside num objeto tocado pelo raio — o toque de Perkūnas. Cada "flash" de raio era concebido portanto como uma fôchada do arqueiro de Deus.

B. SIMBOLOS DA DIVINDADE DA TERRA E O CONCEITO DE ÁRVORE DA VIDA

A cinzenta, pacata, mas vigorosa terra não poderia ser representada pelos mesmos símbolos, que o multi-colorido, irresistivelmente dinâmico e trovejante céu, arremessando raios através do horizonte. O dinamismo do elemento masculino foi correspondido pelo grande poder da terra de gerar.

Tudo que é vivo atesta as bênçãos da terra. Tudo que nasceu da terra está transbordando de força vital que vem da terra. A árvore, a flor, a pedra e o homem, todos nasceram da terra. Todos foram igualmente agraciados com o vigor da terra, apesar de cada ser vivo assumir diferentes aspectos e formas. Por causa da natureza uniforme desta força vital, todas as criaturas vivas e plantas sentem-se intimamente relacionadas.

O grande sentido da terra de dar vida foi profundamente concebido na vida religiosa dos lituanos de antiguidade. Aqui nós nos baseamos não tanto na arte folclórica como na escrutínio do folclore costu-

mes e fontes históricas. Reconstruída na base de toda esta evidência, a ênfase dada à divindade da terra contrabalançará a importância manifestada à divindade do céu.

Porém, o elemento feminino, o que dá à luz, está praticamente invisível na arte; ele deve apenas ser sentido. Só os seus frutos, as plantas que brotam do solo é que são claramente expressas. A terra em si é às vezes representada na arte folclórica em forma de coração ou um vaso de plantas.

1. PLANTAS

Todos os motivos de planta desde o mais simples de três folhas ou três ramos até as árvores mais frondosas, cheias de brotos ou frutos são resposta à ação do elemento masculino pelo milagre da terra.

A arte folclórica lituana é cheia de motivos de planta. São os mais frequentes junto com os círculos concêntricos e estrelas de segmentos. De cada lado da cruz aparece uma flor ou árvore, e desenhos de plantas nos braços da cruz. Nas margens do Rio Nemunas, na área situada entre Kaunas e Raseiniai, o anel solar da cruz irradia motivos de planta (Figs. 80 a 87). Nos túmulos da Lituânia prussiana, onde as lápides não são associadas a cruzes ou oratórios, os monumentos baixos de madeira são em forma de árvore ou outras plantas. Monumentos de madeira semelhantes são encontrados nos cemitérios Protestantes da Letônia. Os motivos de planta, árvore e flor são observados também em cemitérios de muitas outras nações européias; por ex. na Alemanha, onde os motivos de planta aparecem recortados em ferro nos marcos tumulares.

Motivos de planta eram considerados apropriados para monumentos de cemitério, para expressar a irrepressibilidade da força vital. O conto de Cinderela, por exemplo, menciona uma avelã a crescer no túmulo da mãe, carregadinha de avelãs. Os velhos cemitérios da Lituânia tinham árvores, que nunca foram cortadas, pois um dito popular previne que cortar árvore do cemitério causa mal aos mortos. Não se pode cortar árvore de cemitério para lenha. Só os ramos secos, que caírem no chão, podem ser apanhados pelos pobres. Nem se deve cortar grama: "Da grama dos mortos, jorra nosso sangue", diz um antigo provérbio.

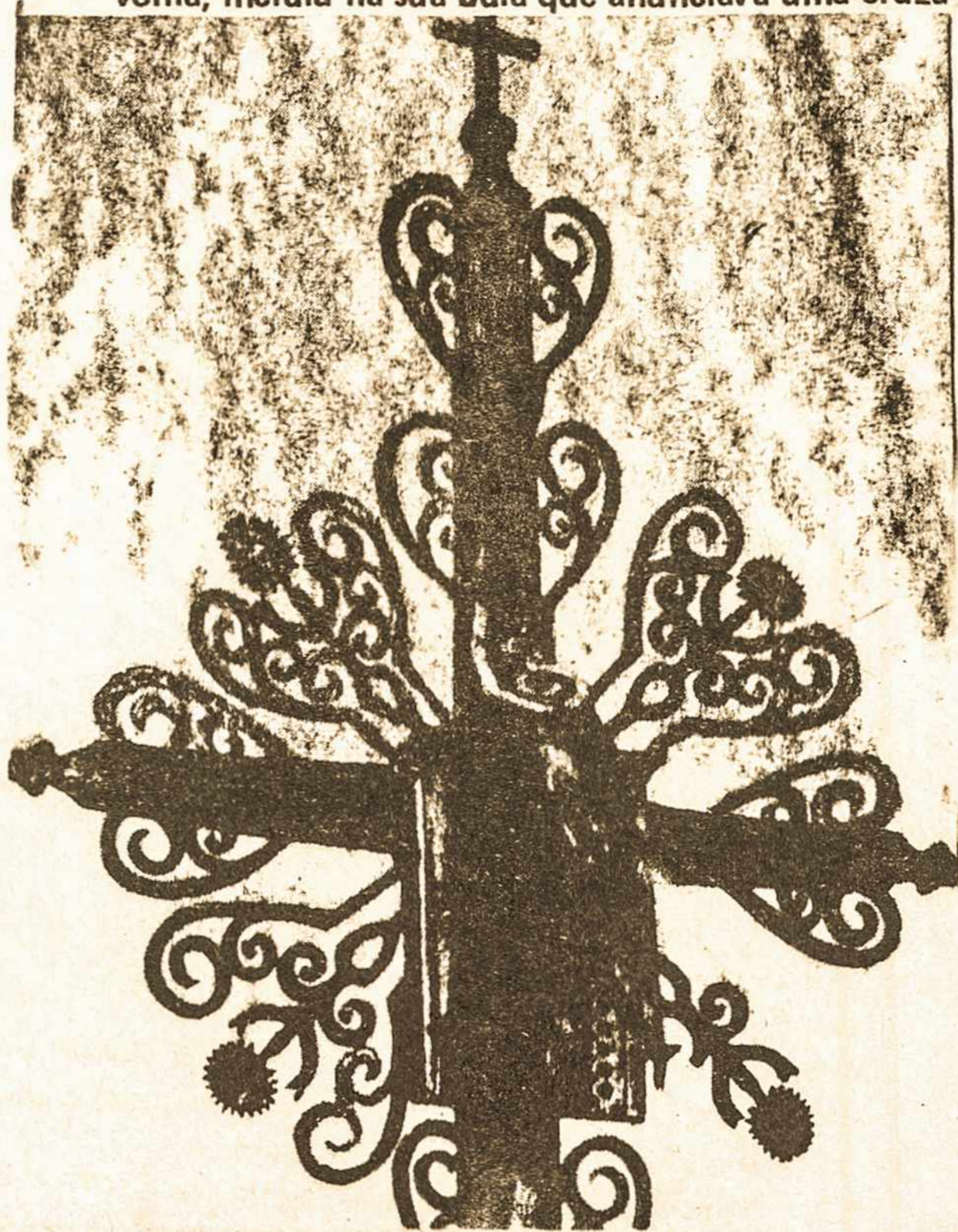
VENERAÇÃO DE ÁRVORES E FLORESTAS

Cada flor e cada árvore respiram vida e energia. Cada uma manifesta o misterioso milagre da vida e traz bênçãos sobre os seres humanos, curando doenças ou protegendo das desgraças. Certas plantas porém possuem uma força vital especial, são as árvores retorcidas ou entrelaçadas, que de pés diferentes ao crescer se juntaram. Apesar da importância do carvalho, tília, bétula, freixo e abeto como árvores milagrosas, são as árvores de tronco duplo que possuem os poderes de cura mais fortes, mesmo nos nossos dias. Os homens do campo em tempos mais antigos costumavam orar diante destas árvores e contava-se que ficavam milagrosamente curados. Era proibido cortar este tipo de árvores an-

gas e poderosas e de forma peculiar. Mesmo agora, os camponeses lituanos têm sonhos, que os instruem a orar pela sua saúde diante de uma árvore de tronco duplo. Às vezes sonham que alguém está tentando abater a venerada árvore. Estes sonhos trazem à memória a firme crença de outrora no poder da terra de distribuir bênçãos e a tendência intuitiva de proteger os poderes sagrados.

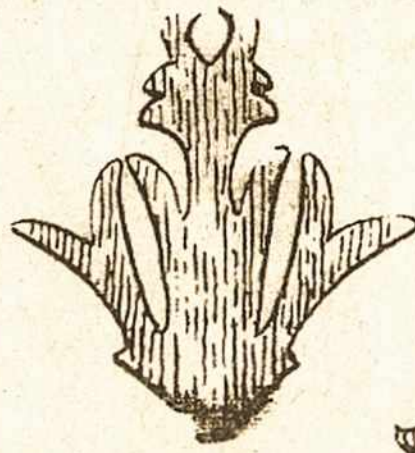
Entre os lituanos, e os baltas em geral, um profundo respeito pelas florestas e árvores era uma característica de sua antiga religião. As fontes históricas mais antigas (do século 11 a 15) mencionam constantemente florestas sagradas, bosques e árvores santas. Os "ignorantes", como por ex. os estrangeiros cristãos, eram proibidos de entrar nestes lugares. Não podiam arrancar um ramo da árvore sagrada; até o Rei da Lituânia Mindaugas não ousava quebrar-lhe um ramo. Os bosques sagrados eram uma espécie de reserva florestal: concentração num lugar único do instinto de conservação de toda vida "em flor".

Muitas fontes históricas atestam o respeito extraordinário pela vida das plantas. Adam de Bremen, o primeiro autor a descrever a geografia do Báltico, que escreveu por volta de 1075, dá algumas informações sobre a religião e costumes dos sêmio-prussianos, que viviam a oeste dos lituanos e pertenciam à mesma família dos Baltas. Numa frase ele anota que os cristãos não eram permitidos de se aproximar de bosques e nascentes de água, porque de acordo com as crenças dos pagãos estes lugares sagrados seriam contaminados pela presença dos cristãos. O papa Inocêncio III (1198-1216) devido a informação procedentes dos primeiros missionários na Livônia, incluiu na sua bula que anunciava uma cruza-

da contra os pagãos da livônia o seguinte: "Eles dão o respeito, devido a Deus, aos animais, árvores de folhas, águas limpidas, ervas verdejantes..." Característico também o testemunho do Cardeal Olider Scholasticus, Bispo de Paderborn, que na sua descrição da Terra Santa, escrita por volta de 1220, se refere aos gentios bálticos. Usando termos da mitologia grega, ele atribui aos livônios, estonianos e prussianos a veneração de ninfas das florestas (as dríades), deusas dos bosques (as hamadriades), espíritos das montanhas (as oréades), dos vales (as napéias), das águas (as úmidas), espíritos das campinas (os sátiros) e espíritos das florestas (os faunos). Os povos das tribos bálticas esperavam assistência divina das florestas virgens, onde as veneradas nascentes e árvores, baixadas e elevações, rochas ponteagudas e vales das montanhas — tudo parece que embuia o homem de força e poder. Árvores e bosques sagrados são citados em inúmeras crônicas, que descreviam especificamente a Lituânia; como por ex. a do Jerônimo de Praga, que visitou a Lituânia no séc. 15, e pelo cronista polonês Johannes Dlugosz (1415-1480).

Mesmo nos relatos, que datam do séc. 18, 19 e 20, vemos constantes menções de árvores sagradas: na sua maioria, velhos e robustos carvalhos, tílias ou abetos intocáveis; ninguém se atrevia a cortá-los. No séc. 18, perto de Vilnius, em Paneriai, havia ainda um gigantesco carvalho sagrado, diante do qual se reunia o povo e fazia oferendas. Em certa ocasião, o arcebispo católico, duques lituanos e poloneses e outros nobres vieram pessoalmente para assistir à destruição da árvore. Porém, a crença do povo ali reunido (de quem tocar na árvore sagrada verá o machado se virar contra ele) era tão forte que por muito tempo ninguém se atrevia a cortá-la. Finalmente apareceu um jovem recém-chegado da Polônia, que teve coragem de fazê-lo. Mesmo no séc. 20,

ao cortarem um bosque, costumavam deixar um carvalho frondoso ou uma tilia alta no meio da clareira, ilustrando o fato de que a crença no seu caráter sagrado ainda persiste.

PLANTAS FEMININAS E PLANTAS MASCULINAS

Nem todas as árvores ou flores eram identificadas como sendo femininas. O mundo das plantas, assim como o mundo dos homens e animais, era tido como possuidor de elementos masculinos e femininos. O carvalho, a árvore do Perkūnas, era considerado o protótipo masculino. A tilia e a árvore de natal eram árvores femininas. Esta distinção sexual aplicava-se também às flores, a forma da corola geralmente determinava o sexo popularmente atribuído. Flores em forma de campânula, como muguetes, eram femininas, enquanto rosetas, cravos, flor do linho e todas as flores em forma do sol eram masculinas.

As almas dos mortos se alojavam nas plantas masculinas ou femininas, conforme o sexo do morto. As almas dos homens reincarnavam nas árvores masculinas: carvalho, freixo ou vidroeiro; as almas das mulheres se aninhavam nas tílias ou árvores de natal. Uma muguete e não uma roseta nascia da boca de uma moça morta. Uma cruz de carvalho marcava o lugar de um homem morto, enquanto para mulheres as cruzes eram feitas da tilia ou da árvore de natal.

O homem dividia o mundo da natureza em masculino e feminino, na maioria das vezes de acordo com as suas impressões óticas. Corpos que atraíam a sua atenção quanto à sua força, vitalidade ou forma circular eram classificados como masculinos. Corpos associados com as impressões humanas da terra que pare, isto é, os que estão cheios de brotos ou frutos eram classificados como femininos.

CURSO

AUDIOVISUAL

**DO IDIOMA LITUANO
POR CORRESPONDÊNCIA**

Facilidade de aprendizado — Acompanha fitas cassettes

Para maiores informações

Caixa Postal 1421
01000 São Paulo, SP

Fone 273-0338

Rua Juatindiba, 28
03124 São Paulo, SP

KRISTIJONAS
DONELAITIS

METAIS

lietuviškom tradicijom aprašyti, su tikslu gaivinti gėstančią lietuvių dvasią tame krašte, kurį labai poetas mylėjo ir dėl jo aukojosi, kovodamas ir pats su vokiškais amtmonais, jo mimais Baehringu ir Ruhigu..

Gamtos vaizdai jo poemoj daugiau siai vaizduojami pseudoklasiškai, kaip bendriniai, tačiau su lietuvišku lyriškumu, su milžinišku ilgesio patosu, kai poetas kalba apie nykstančią gamtą. Toje jo gamtoje mes dar galime surasti gamtinį paralelizmą su pačių žmonių gyvenimu ir jų vargais. Nuskriaustųjų lietuviškų būrų moralinė parama yra gandro parskridimas, lakštingalos čiulbėjimas, saulė, tai visos gyvybės gaivintoja ano meto lietuviškame peizaže.

Antras momentas jo poemoje, tai būrų papročių atvaizdavimas ir jų kovą su vietiniais dvarininkais, engėjais, kolonistais, vokiečiais, zalcburgiečiais, šveicariais ir prancūzais.

Kristijonas Donelaitis smerkia kai kuriuos ponus, tuos, kurie yra žiaurūs, nors aštriai ar ryškiai kelti būrų sąmonę ar pranašauti šviesesnę ateitį poetas ir pats nebando. Jis temato tik tokią, gal būt, ir vienintelę išeitį pasyviai priešintis atėjūnams ir jų brukamai kultūrai, nes, anot poeto, "netekęs savo kalbos, papročių būras genda morališkai. Jis griežtai eina su senovine patriarchaline lietuvių būro gadyne. Poetas gailisi visos gražios lietuviškos praeities, jog ji atėjūnų pasmerkta ir niekinama, kad kai kurie būrai dar vis laikosi ir miršta lietuviais, pavyzdžiui, ištikimas lietuvninkas Pričkus nuo pono rankos mirė, paseno ir nieko nebega li išmintingasis Selmas, o Lauras tik lazda ir tai kumpa besiramščioja.

Kalbant apie "METU" poetines priemones, negalime užmiršti, kad nors poeto žodynas ir nedidelis, tačiau jis daug naudoja hiperbolių, jaučiama didelė ekspresija ir dinamika, daug pasitaiko ir kitokių vaizdingumo priemonių, alegoriškų padidininimų ir perdėjimų, pavyzdžiui, "vakmistras taip keikėsi, kad išsigandusios varlės umaru į vandenį šoko, o žvirbliai negyvi nuo stogo nupuolė."

Kristijonas Donelaitis, nors liko ir vienišas su savo "METAIS", neturėjęs didesnių pasekėjų, bet jo vertė, kaip poeto klasiko yra labai didelė ir jo poeziją laisvai galima palyginti su Hesiodo, Thomsono ar Hallerio lyrika.

LAISVOJI LIETUVA

CURSO DO IDIOMA LITUANO
POR CORRESPONDÊNCIA

Informações:

Caixa Postal 4421
01000 SÃO PAULO, SP.

Jau saulelė vėl atkopardama budino svieta
Ir, žiemos šaltos triūsus pargriaudama, juokės.
Šalčių pramonės su ledais sugaišti pagavo,
Ir putodams sniegs visur į nieką pavirto.
Tuo laukus orai drungni gaivindami glostė
Ir žoleles visokias iš numirusių šaukė.
Krūmai su šilais visais išsibudino keltis,
O laukų kalnai su kloniais pametė skrandas.
Vislab, kas rudens biaurybėj numirė verkdams,
Vislab, kas ežere gyvendams peržiemavojo
Ar po savo keru per žiemą buvo miegojęs,
Vislab tuo pulkais išlindo vasarą sveikint.

JUOZAS GRIŠMANAUSKAS

TOLIMIEJI KVAADRATAI

PABAIGA

(Tesinys iš praeito numerio)

Aš jau pradėdau ieškoti vinių. Pakeliui randu plaktuką. Kad jį nelabasis, be koto. Pasidarytum, bet kirvio nėra. Anąkart kažkuris kirto virvę, nulinkusią per bortą, ir kirvio galva nusirito į jūrą. Bet koto plaktukui reikia. Nutveriu laivo užpakaly lentą, atsilaužiu ir kišeniniu peiliuku drožiu — juokų darbas, bet vis lengviau, kai ką nors pradėjau daryti — jau pradžia, atrodo.

— Ką tu čia išdarinėji? — girdžiu. Tai mechanikas iš kažkur atsliuogė.

Matai, — sakau šaltai, — viską patiems reikia daryti, ir dar nėra su kuo. Krante juokiasi kad mes ledą mušame medinėm kūlėm, — sako geriausia kapoti plaktuku. O ant ko užmausi jį, ant nykščio?

Tikrai, gal geriau bus, — pasakė jis. Jis žinojo, kad ledą reikia susmulkinti, kai jį pildavome ant žuvies, kad nesugestų per kelių dienų žuklę.

Bet tu ir turi kantrybės, — pasakė jis, uždėdamas, — aš neištverčiau.

Palauk — ištersi, — pagalvojau, ir skubiai baigti. Man stačiai kvepia vinimis visur. Nuolaužiu apačią, kur žuvis laikoma, lyg žiūrėdamas kaip čia sudėsime žuvį, ir matau sienoje vinis tiesiog dega, kaip kibirkštys mano akyse. O kuo ištrauksiu? Traukiu pirštais. Klibinu pamažu, pralaisvinu, sukinėju iš vienos pusės į kitą. Prisitraukinėjau 23 štukas. Paskui ten pat ir ištiesinau. Jau taip buvo pripratę visi, kad aš nuolatos viską taisau, tvarkau, todėl niekas ir dabar į šitą triukšmą neatkreipė dėmesio.

Išlipau į viršų, ir vis taip noris įkišti ranką į kišenę, ar jos tikrai tenai yra. O dar pusantros valandos, ligi trauksime tinklą.

Dar dėl visko nusipioviau keletą gabalų virvės — prikalsiu virš langų, sukryžiuves, vis padės stipriau laikytis. Dar galvoju, ką čia dar galėčiau užmesti ant langų. Gal bures? Mūsų laivas turėjo ir bures. Jei kokios, jei motoras sugestų, jas vis kelionėn imdavomės. Gerai, užmesiu jiems ir bures, vis pridengs langą, kad nematytų, kaip pas mus vyksta viršuje.

Yra ir tinklas atsarginis. Iš bėdos ir tą galima užmesti ant galvų, jeigu veršis laukan. Savo mintyse aš jiems suvožiu ant sprandų viską, ką tik sugalvoju. Ir dabar norėjau, kad tik galėtume kuo skubiausiai veikti.

Nuėjau į savo kajutę. Nutaikiau kad niekas nesimaišė ir nematė. Mechanikas nuėjo į mašinų skyrių. Ir šūvio greitumu su savo draubūžiais nubėgau pas kapitoną.

Jau ir tinklo traukimas. Tas tinklas man atrodo dabar, kaip koks laikrodinis Rodos, kad jis ir taksis. Bet, tur būt, širdis taip stipriai varo kraują, kad net gali ją girdėti. Jau net juokas man ima, kaip aš vis keliu tą mūsų miegantį berniuką. Bet jis neniauzgia, tiktai atlikęs darbą, vėl žiūri, kaip galėtų nuvairuoti iki

VARPAS Vincas Kudirka

KAD rytą saulė spinduliu pirmiausiu
Apreiškė žemei tekėjimą savo,
Užgaudė Varpas liepimu aiškiausiu,
Tarytum jisai žmogaus lūpas gavo:

Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

Tuoj darbininkai visi sukniždėjo,
Lyg gyventojai užgauto skruzdyno.
Ir kasdieniniai darbai prasidėjo
Žmonių lizduose ir ant lauko gryno.

Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

Varpas dar garsiau ir dar aiškiau gaudžia,
O graudus balsas veržiasi per orą.
Dėl ko nebaigia savo dainą graudžia?
Tinginius prikelt tur tikrą norą.

Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

Tai skambink "Varpe"! tegul gaudims tavo
Išilgai, skersai eina per Lietuvą!
Budink ir šauki graudžiu balsu savo,
O tas šaukimas perniek tenezūva!

Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

Kas darbininkas ir kas dirbti gali,
Ant tavo balso prie darbo teimas!
O kur atrasi tinginį miegalį,
Tegul neliaudamas jį budin gaudimas:

Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

Sausis 1980 m.

Num. 1.

lovos. Ir šiuokart vėl pakeliame nemažai menkių.

Pagal planą tinklas nuleidžiamas naujai valkai, laivas — Švedijos kursu. Paulauskas eina gulti. Mechanikas vaikšto po denį. Aš iš visų sienų žvejojau vinis. Dabar jos man yra kaip ligos, bet aš tikrai žinau, kad, jeigu jų truks — visas gali nueiti niekais.

O kapitonas, kartą pakeliui susitikęs, sako, taip rimtai:

— Pamiegok, Juozai.

Galvoju — tikrai reikia, eisiu pailsėti, netrukus jėgų reikės už visus metus.

Riogsau savo guolyje ir nežinau, ar čia išsiu ar ne. Miša knarkia. Jį pavaduoja kapitonas, mechanikas pareina nuo viršaus, vaikšto savo kajutėje, ateina čia, pasiima kažką iš spintos. Iš snukio matyti, kad ruošiasi valgyti. Taip ir yra.

(Bus daugiau)

MŪSŲ ŽINIOS

BEATRIZ FATIMA DE ALMEIDA yra viena iš pirmųjų įsirašiusių į korespondencinį Lietuvių Kalbos kursą. Beatriz jau baigė pusę kurso ir su pilnais pažymiais išlaikė egzaminus. Linkime gerajai ir labai mokinei sėkmingai užbaigti šį kursą ir gražiai išmikti kalbėti lietuviškai.

PR

BEATRIZ FÁTIMA DE ALMEIDA

Kun. Petras Rukšys ją apibūdino kaip "geriausią lietuvių kalbos mokinę per korespondenciją." Kas ji tokia? Tai 20 metų jaunuolė, užauginta brazilo Tévelio ir lietuvės Mamytės. Augo Belo Horizonte didmiestyje kur Tėveliai laikė didelį statybos medžiagos biznį, o ji lankė gerą pradžios mokyklą ir mokinosi griežt smuku. Atėjęs jos brendimo metams, Tėveliai uždarė biznį ir persikėlė gyventi labai gražią tarp kalnų vietą, kurią buvo pirkę, ir ten ikūrė miestelį. Beatriz gyvenimas pasikeitė. Negalėdama daugiau lankyti mokyklos akivaizdiniai, mokėsi per korespondenciją ir tokiu būdu baigė gimnaziją. Mamytės paentuziasmuota, pradėjo taip pat mokintis lietuviškai ir jau prisirinko daug žinių. Dabar laukia kada kokia nors lietuvių jaunimo grupė

Dra. HELGA HERING

MEDICA - GYDYTOJA

HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

KALBAMA LIETUVISKAI

Av. Eulina, 99 - V. Sta. Maria das 8:00 às 12 h.

das 14:00 às 18:00

Fone: 265-7590

Rua Quartim Barbosa, 6 -

B. do Limão

atvažiuos į Vila Barbosa pas juos pastovyklaut — ten yra miškas, sodai, upelis, kalnai, ganyklos, net "carro de boi" su dainuojančiais ratais. Tada jai bus progos pasikalbet lietuviškai. Beatriz savo miestelyje dirba visuomeninį bei šalpos darbą, mėgsta gyvuliukus bei paukščiukus. Turi praktišką protą bei jumoro gyslelę ir skaisčią, malonią, gero žmogaus dūšią.

Tokią aš matau ją, mano Sesutę "Mineira".

O dabar kaip pavyzdį Beatriz visuomeninio užsiėmimo papasakosiu kaip ji, Mamytės Albinos padedama, pradžiugino Vila Barbosa vaikučių Kalėdas.

Vila Barbosa šiuo metu stot savo Bažnytelę ant jų šeimos padovanotos vietos ant gražaus kalniuko. Tad Kalėdų išvakarėse Jos abis (nes Beatriz Tévelis jau yra miręs — nors tebegyvena visų tų kurie Ji pažino širdyse) pasikvietė į talką porą V. Barbosa gyventojų, išrinko savo miškelyje gražią eglę — kurią nukirto ir pastatė aikštelėje priešais statomą bažnytelę. Tada pripirko saldinių, bombonkių ir padarė "pé-de-moleque". Pririnko daug gražių dėžučių, paskirstė gėrybes, papuošė su kaspinėliais ir tujų šakelėmis ir apkrovė eglutę.

Kalėdų dieną, sušauke visus V. Barbosa vaikučius — pravedė ratelius, dainas — paskui mažoj procesijėlėj, giedodami "Noite Feliz" perėjo per V. Barbosa gatves — visų gyventojų pasigėrėjimui. Tada vėl sugrįžo prie Bažnytelės ir liepė vaikučiams pasirinkt nuo eglutės po dėžutę. Tai vaikams buvo džiaugsmo, siurprizo — visi gaudė savo dėžutę, vyniojo — viens kitam pasakojo ko radęs — ir taip Beatriz mažose širdelėse paliko neužmirštamų Kalėdų įspūdį.

R. Steponaitytė

V. ANASTÁCIO

Sekmadienį 2 kovo, 15 val., yra šaukiamas Mokyklos salėje lietuvių susirinkimas, potvynių ištiktiesiems pagelbėti.

Būrelio Valdyba

ŠYPSENOS

Pats kaltas

— Jūsų duktė sutinka tapti mano žmona.

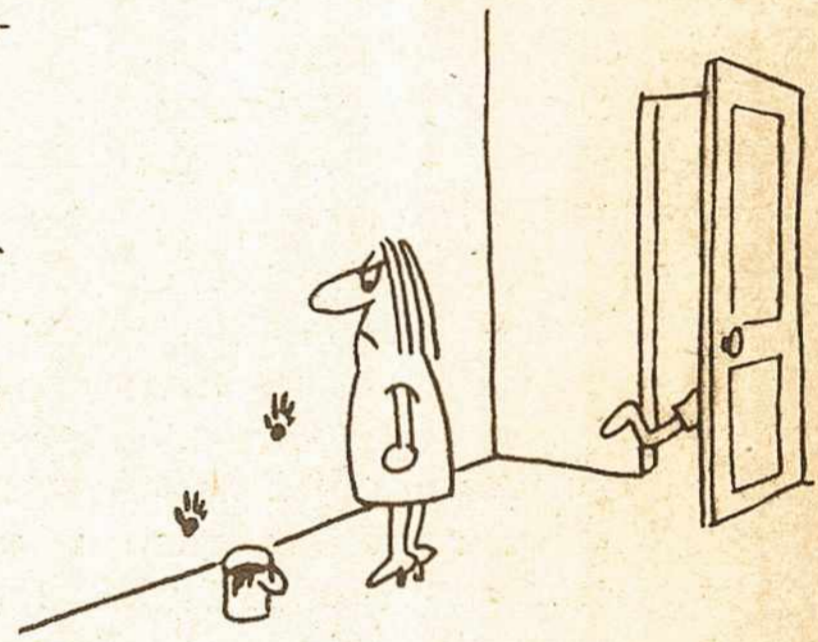
— Klausyk, tu pats kaltas — nereikėjo kiekvieną vakarą pas ją ateiti...

Traukinyje

— Kas per netvarka, jaudinasi keleivis, — jokios pagarbos, jokios disciplinos!

— O ko jums, taip sakant, reikia? — paklausė jį kitas keleivis — Jaunuolis jums užleido vietą, ir jūs sėdite.

— Aš tai sėdžiu, bet mano žmona visą laiką stovi!

Be žodžių...

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

Dr. ALEKSAS KALINAUSKAS

Dr. PAULO KALINAUSKAS

ADVOGADOS

Inventário, Despejo, Desquite, Divorcio, Processo Crime, Processo Trabalhista, Etc.

Rua 15 de Novembro, 244 - 4 and. - Conj. 9 - Fone: 37-8958

MŪSŲ ŽINIOS

BRAZILIJOS KARIUOMENĖ PAGERBIA LIETUVIUS

Trečiadienį, 13 vasario – Brazilijos Kariuomenės Religinio Aptarnavimo diena buvo atžymėta istoriniu įvykiu: iškilminga Marijos intronizacija Generaliniam Antrosios Brazilijos Kariuomenės Štabe.

Per Visus Šventuosius, kariuomenės vadas, generolas MILTON SOUZA, atliko su 5 tūkstančiais savo kareivių šventkelionę į žymiausią Marijos Šventovę Brazilijoje, Aparecidą. Ten vyskupas, Geraldas Maria de Moraes Penido, jam padovanojo Dievo Motinos stovylėlę ir dabar atvyko jos intronizuoti. Kartu su Aparecidos vyskupu koncelebravo Šv. Mišias dar du vyskupai ir apie 20 kunigų bei karo kapelionų. Dalyvavo miesto Burmistras, Gubernatorius, generolai, pulkininkai, karininkai ir visokio plauko kareiviai, plačiai išsirikiavę po didįjį Ibirapueros štabą. Per Mišias grojo kariuomenės orkestras ir giedojo choras. Kalbėjo Vyskupas ir prieš Marijos intronizaciją, kariuomenės vadas, Milton, paskelbdamas Mariją Aparecidą VYRIAUSIA VIŠOS BRAZILIJOS KARIUOMENĖS VADE.

Po religinės dalies, vyskupai, kunigai, generolai ir švečiai kariniais autobusais buvo nuvežti iš viešbutį pietų.

Kuomet lankėsi Brazilijoje Simas Kudirka, jis padovanojo generolui Milton, karaliaus Mindaudo medažį, užtat šia proga generolas atsilygino asmeniškai pakviėsdamas lietuvių kolonijos kunigus ir visų komunizmo pavergtų tautų kapelionus.

*Puoškinės Šv. Karimiera
Šventei, kovo 9 d.*

FESTEJE COM VODKA

SPUTNIK®

TRI-REFINADA

BUSSKAYA

OSOBAYA

VODKA

Elaborada por: Industria de Bebidas SPUTNIK
de Viktor Prokhorovitch

Rua Clemente Ferreira, 142 - São Paulo - SP

Reg. M.A. nº 351.000.321 - Reg. P.A.V.S. nº 482-R
C.G.C.M.F. nº 43.870.591/001 - Indústria Brasileira

100% CEREAL

PEDIDOS PELO FONE: 266-4680

ĮDOMIOS KNYGOS MŪSŲ MAŽIESIEMS

Sonė Tomariėnė, LAPĖ SNAPĖ, Jaunimo Bibliotėkos leidinys. Iliustravo Nijolė Jatulytė, Eiliuotos pasakos apie lapė snapę ir jos gudrumą. Čia lapė kaminkrėty, čia laputė pataikūnė.

Kaina Cr. 40.00

Sonė Tomariėnė, KARALAITIS IR LELIJA, Jaunimo Bibliotėkos leidinys, iliustruotas Juozo Kiburo. Įdomi pasaka apie karalaitį, kalvį, pilis ir leliją. Gražios spalvuotos iliustracijos. Nesunki lietuviška kalba.

Kaina Cr. 40.00

Grasė Petronienė, VAIKUČIO DŽIAUGSMAI, išleista Petro Petreno Kanadoje. Gražios spalvuotos autorės iliustracijos. Tai pasakų ir gražių eilių rinkinys. Knygos pradžioje rašoma: "Prašau jūsų, paskaitykit, mano mintis pasvarstykit. Kas šioj knygoj parašvta tai jums yra pasakyta. Noriu laimės jums ir gero palinkėti aš be galo. Aukit sveiki ir laimingi, būkit tautai pavyzdinģi".

Kaina Cr. 60.00

Sonė Tomariėnė, UGNIES ŽIRGAS, iliustracijos Danutės Švedienės. Tai virs 100 puslapių gražių pasiskaitymų knyga apie ugnies žirgą, tinginį kurmį, daržovių karą, aitvaro vaisius ir kitokius rekalus. Dalis knygos yra eiliuota. Kalba prieinama mūsų jaunimui.

Kaina Cr. 60.00

"MŪSŲ LIETUVOS" REDAKCIJOJ

J. BUTRIMAVIČIUS

ADVOCACIA

CIVIL: Inventario, Despejo, etc.

COMERCIAL: Falência, Cobrança, etc.

TRIBUTÁRIA: Imposto de Renda, ICM, IPI

Rua Barão de Iguape, 212 - 4º and.s/45 - Liberdade Fone: 279-5937
Horário das 9:00 às 11:00 e das 14:00 às 18:00

Rua Campos Novos, 590 - V. Zelina - Horário das 19:00 às 21:00

KALBAMA LIETUVIŠKAI

PRANEŠIMAS

vasario mėn. 23 d., 16 val., Mokoje, Šv. Kazimiero Parapijos salėje, Rua Juratindiba, 28, kviečiame lietuviškas organizacijas ir visuomenę, dalyvauti susirinkime, kuriame kalbės atvykęs iš Šiaurės Amerikos, sociologas Vaclovas Kleiza, PLB-nės Vykdomasis Vice Pirmininkas aktualiais lietuviškos, išlaikymo ir Lietuvos laisvinimo reikalais.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBA.

Kadangi sekanti, sekmadieni, vasario 24 d., iškilmingos pamaldos už Lietuvą bus prieš Tautos Šventes minėjimą, trečią valandą po pietų, tai **NEBUS VIENUOLIKTOS VALANDOS LIETUVIŠKŲ MIŠIŲ.**

SPAUDOS VAJUS

Šią savaitę teatsirado vos du mieli ML skaitytojai, paaukoję už spaudos mašiną po 500 kruzeirų:

Inž. GRABAUSKAS Aleksas iš Sto. André ir ŽVIRONIENĖ Ona iš Rio.

Jiems maloni padėka, tuo tarpu, vasario 20 d., "Mūsų Lietuva" šiaip taip įstengė išmokėti ANT SKOLOŠ paskutinį 421.125,00 kruzeirų įmokėjimą už spaudos mašiną.

Šio ML numerio

GARBĖS LEIDĖJAI yra:

MARIJA ir ALBERTAS MAGILOS

kurie mini 34-uosius Vedybų metus ir savo įmonės, "SERRALHARIA MAGILA" 25-uosius metus.

Šiems atsidavusiems lietuviškos veikėjams ir spaudos rėmėjams, ML pristato sveikinimus ir nuoširdžią padėką.

**LANKĖSI TT JÉZUITŲ
PROVINCIOLOS**

T. Leonas ZAREMBA atskrido iš Montevideo į S. Paulį, vasario 5 d., 20 val.

Apsistojo pas Saleziečius Mokoje, aplankė Lituaniką, Santos, V. Zelina, daugelį pažįstamų ir išskrido į Meksiką bei JAV penktadienį, 13 vasario rytą.

Svarbiausias jo atsilankymo uždavinys buvo aptarti Šv. Kazimiero parapijos būstinės klausimą, kadangi jos nuosavybė priklauso lietuviams Jėzuitams ir birželio mėnesį jau sueis trimetinis jos išnuomavimo terminas. Nesant pakol kas Saleziečiams galimybės įsigyti minėtos nuosavybės, buvo atnaujinta sutartis tom pačiom sąlygom dar trims metams.

Čia yra pravartu atkreipti visos Brazilijos lietuvių kolonijos dėmesį, kad tie Jėzuitai, kurie buvo apkaltinti kaip lietuviško turto grobikai, dabar jau antrą kartą išnuomoja lietuviškos kolonijos labai žemę, namus, spaustuve, baldus, knygas ir įrengimus, viskas maždaug 10 milijonų vertės, už simbolinę VIENO kruzeiro kainą į metus!

Visi tie, kuriems Šv. Kazimiero parapija ir "Mūsų Lietuva" neša kokios nors naudos, privalo TT Jėzuitams ir jų viršininkui, T.L. Zarembai, gilią padėką ir įvertinimą.

VISI MALONIAI KVIETIAMSI Į

**VASARIO 16
MINĖJIMA**

sekmadieni, vasario 24 d.

VILA ZELINOJE – SESELIŲ SALĖJE

PROGRAMA:

15 val. Mišios V. Zelinos bažnyčioj – 16 val. Minėjimas: a. Oficialioji dalis; b. Meninė programa
Pagrindinę kalbą pasakys Vaclovas Kleiza, PLB-nės vyk. vice pirmininkas.

Rengia BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ.

Dalyvaus S. Paulo vice-gubernatorius Dr. José Maria Marin, Fed. Dep. Dr. Adhemar de Barros Filho ir S. Paulo valstijos deputadas Dr. Artur Alves Pinto.

